

De la V.O. i d'altres versions

Josep J. Rosselló

La inauguració d'una nova gran superfície comercial, anomenada —mal anomenada— Porto Pi, suposarà aixímateix un considerable augment del parc cinematogràfic. La creació de fins a vuit noves sales d'exhibició —a les quals, en un termini indeterminat però sembla que breu, s'afegiran altres quatre a l'Escorxador de Palma— podrien obrir insospitades possibilitats, que vendrien a satisfer una demanda no per minoritària menys plausible.

Vull dir que potser ara seria l'hora que els exhibidors es plantejassin seriosament la qüestió de les versions originals de les pel·lícules, així com també la de les versions en català. Si el mercat cinematogràfic local ha estat funcionant fins a hores d'ara amb vint-i-dues sales, sense que ningú s'hagi queixat de manca de programació, entenc que seria des d'ara ben factible que aquesta es diversificàs, com ja ho ha fet, per exemple, a Barcelona: a l'actual cartellera barcelonina es pot veure, per exemple, *Bullets Over Broadway*, la meravellosa darrera producció del mestre Woody Allen, en tres diferents versions, és a dir, l'original subtitulada, la versió en espanyol i la versió en català; el mateix podem dir de *La escolta*, de *Death and the Maiden* —que aquí coneixem en català, i ara només podem veure-la en espanyol—, de *Les cent et l'una* —en V.O. subtitulada, en català, per a desesperació de la Asociación Cultural Miguel de Cervantes—, de *Legends of the Fall*, de *Before the Rain*, de *Caro diario*, de *Quiz Show*, de *Pulp Fiction* i de, per suposat —tornaré a aquest «per suposat»—, *El perquè de tot plegat*. M'he fet un poc pesat amb la llista només perquè quedi clar que còpies n'hi ha, en V.O. i en català. Les excuses hauran de ser unes altres.

I en el terreny de les excuses, potser caldrà començar a deixar de banda les que es refereixen a la manca de comercialitat del català. I això, en el cinema i en altres àmbits de la comunicació. Tornam al «per suposat» de la pel·lícula que Ventura Pons ha fet a partir de les narracions de Quim Monzó, aplegades en un volum que du el mateix títol, *El perquè de*

tot plegat. No tenc les xifres de vendes de la versió espanyola del llibre, però me n'han arribades algunes de la presència d'espectadors a l'estrena de la pel·lícula a Palma. El primer dia, divendres, l'exhibidor va programar tres ses-

sions en espanyol i les altres tres en català, amb un resultat aclaparador, 49 espectadors en català i tres —3— en espanyol; el diumenge, les sessions en espanyol ja només eren dues; el dimarts només en va restar una, i per obligació de contracte, segons que reconeixia l'exhibidor.

Vol dir, això, alguna cosa? Jo pens que sí. És evident que el fenomen Quim Monzó haurà influït d'alguna manera en què tot hagi anat com ha anat, però no crec que sigui la raó única. Si bé és cert que, anys enrere, les experiències d'exhibició en català van ser lamentables, alguna cosa ha canviat a Mallorca, tot i els esforços de tots sabem qui per evitar-ho. De tres mil estudiants que surten al carrer per a defensar el català, alguns n'hi deu haver que van al cinema.

Parlàvem, emperò, de les V.O. Contra els qui diuen que el cinema no s'ha fet per llegir —i bona part de raó tenen—, pesa més la meravellosa experiència de poder sentir les veus originals de Sigourney Weaver, de Gérard Depardieu, d'Anthony Hopkins o de tants altres. De tota manera, i posats a haver de sentir-les doblades, em vull permetre una anècdota personal: l'any passat, en una sala comercial, vaig veure la versió que Kenneth Branagh & Co. van fer de la shakesperiana *Much Ado about Nothing* (*Mucho ruido y pocas nueces*); algunes setmanes després, en le marc d'unes vetllades estiuenques organitzades per l'Ajuntament de Palma, vaig tenir ocasió de veure *Molt enrenou per no res*, i us puc ben jurar que els brillants diàlegs de Shakespeare/Brannagh —que en anglès deuen ser excepcionals— a mi em varen sonar a glòria en català. Supòs que és una qüestió de sensibilitats. En qualsevol cas, és la meva santa voluntat seguir mantenint que voldria poder veure cinema en català. I en V.O. subtitulada... en català, si pot ser.

FOTOGRAMA DE MUCHO RUIDO Y POCAS NUECES